

د پښتو حروف تہجی د زدہ کرې د پارہ

منظومہ

د پښتو قاعدہ

لیکوال

مولانا احمد علی مردانی

ناشر

اسلامی ادبی ٹولنه

0312-9818511

Ketabton.com

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
وَصَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلٰی النَّبِیِّ الْاَمِّیِّ
دَ ، ا ، ، بیان

الف نیغ ه ردم ولاړ دے
ورتته گوره سَم ولاړ دے
ننه وی ملاست دغه الف
ننه وی ناست دغه الف
په صورت نیغه چوکه ده
یوه کرنه په صفحه ده
نیغه کرنه تیل ولاړه
حق چي ستاوی هغه غواړه
سَم ولاړ پین او قلم دے
ورسره په شکلم دے
دا صورت تیل د الف وی
حقیقت تیل د الف وی
کته امرود دے کته اناردے
شورودې سره هر ببار دے

..... مثالونہ

لـــــــف نـــــــہ جـــــور اـــــــنـــــــار دے
 طـــــــاقتـــــــو ر دے مـــــــزید اـــــــرد دے
 رنـــــــگ ٹـــــــی ســـــور لـــــــکـــــــہ دـــــــوینـــــــی
 مینـــــــنـــــــخ ٹـــــــی گـــــــورہ دانـــــــی داردے
 جـــــور الف نـــــــہ تـــــــکـــــــی اـــــــم دے
 خـــــــوین دے ہـــــــر بـــــــنـــــــی اـــــــدم دے
 رنـــــــگ ٹـــــــی زـــــــیر، ہـــــــیو کـــــــی غـــــــت دے
 پـــــــہ طـــــــیبـــــــت ســـــــرہ گـــــــرم دے
 ســـــــر کـــــــنـــــــی دـــــــان گـــــــور، اچـــــــار
 شـــــــو رو کـــــــنـــــــی دے دـــــــان کـــــــار
 دـــــــالـــــــہ ســـــــرہ پـــــــہ ســـــــر کـــــــنـــــــی
 الف تـــــــل اـــــــوســـــــی ہـــــــر در کـــــــنـــــــی
 ایتـــــــدا کـــــــنـــــــی دے اـــــــســـــــلام
 ســـــــر کـــــــنـــــــی الف دے اـــــــنـــــــعـــــــام
 پـــــــہ اـــــــم رـــــــود کـــــــنـــــــی دے اول
 اول تـــــــک دے اـــــــصل
 ســـــــر کـــــــنـــــــی دے اگـــــــی الف

ســـــر کښـــــې د ا بـــــې الف
 د ا کـــــوړ تـــــکـــــې پـــــه ســـــر کښـــــې
 الف بښـــــکـــــاری لـــــراو بـــــر کښـــــې
 د اوښ تـــــکـــــې ا بـــــې ا بـــــې
 ورســـــره الف دُنـــــې ا کښـــــې

د ، ب ، بیان

پـــــه صـــــورت کښـــــې ، ب ، کښـــــې ده
 ذرېـــــعه بښـــــه د ســـــور لـــــې ده
 یـــــو نـــــقـــــطـــــه د دې نـــــه لاندې
 ، ب ، نـــــقـــــطـــــه نـــــه لـــــری باندې
 ورتـــــه گـــــوره ، ب ، ده مـــــلاستـــــه
 یـــــا د مـــــه د هـــــر نـــــا راســـــتـــــه
 مثالونه

ب پـــــه ســـــر کښـــــې د بـــــازار ده
 ب پـــــه ســـــر کښـــــې د بـــــیمـــــار ده
 بـــــس ، بـــــاچـــــا ، بـــــسکـــــټ ، بـــــرگـــــر

ب ل ر ی ه ر ی و پ ی ه س ر ر
 س ر ک ن ب ی ب د ب ل ا ک ، ب ن گ ل ی د ه
 س ر ک ن ب ی ب د ب س ت ر ی د ه
 ب ب ا ج ه ک ن ب ی د ه ب ج ل ی ک ن ب ی
 ب پ ی ه س ر ک ن ب ی د ه ب ی ن ل ی ک ن ب ی
 ب پ ی ه س ر ک ن ب ی د ب ن گ ک ا ل د ه
 ب پ ی ه س ر ک ن ب ی د ب ل ل د ه
 ب ی ن ک د ا ب د ه ب ر ی ا ن ی ک ن ب ی
 س ر ک ن ب ی ب د ه ب ا د ش ا ه ی ک ن ب ی
 د ب س ت ی پ ی ه س ر ک ن ب ی ب د ه
 ب ر ی ا ن ی ک ن ب ی د م ز ی د ه
 ب ی ن ی ن ی ه ب ر ش د ج ه ا ن ج و ر د ی
 د و ی خ ت و ل ی ه ح ی و ا ن ج و ر د ی
 پ ل ا س ت ک ن ی ه ه م ه ر خ و ا ت ی ه
 د ا پ ی ه ه ر ی و م ک ا ن ج و ر د ی
 ب ی ن ی ن ی ه ب ط ح ی د ج ه ا ن د ی
 د ا خ و ش ح ا ل ی ه پ ی ه م ی د ا ن د ی
 د ا پ ی ه ز م ک ی ه پ ی ه ا و ی و ک ن ب ی

دا اوسنی زمونږ کوڅو کښی

.....

د ” پ “ بیان

پ د لاندي تېر ککی دری وی

نور بیه شکل ئی د بی وی

..... مثالونه

پیاز، پینسل د پالک سر کښی

پ راڅکی پیه لراو بر کښی

ابتدا کښی پ پارتی کښی

ابتدا کښی پ پیالی کښی

پ پالنگ پ سره دے پان

پ سره دے پ پاکستان

پ پارک، پاپر، پالش د پ نه

څان خبر ساته له دې نه

پی سره جوړه پیالی ده

گرمه، یخه پیه کښی چی ده

کله کله ورته گورم

دَ کَ کَ کَ دَ کَ کَ کَ چَ چَ چَ لَ لَ لَ پَ پَ پَ دَ
 جَ وَ وَ وَ پَ کَ کَ کَ دَ تَ تَ تَ کَ کَ کَ پَ پَ پَ نَ نَ
 دَ اَ اَ اَ وَ اَ اَ اَ اَ اَ اَ لَ لَ لَ لَ لَ دَ دَ دَ نَ نَ
 پَ پَ پَ بَ جَ جَ جَ لَ لَ لَ بَ اَ اَ اَ دَ دَ کَ کَ اَ اَ رَ رَ دَ دَ
 خَ خَ خَ اَ لَ لَ لَ نَ نَ دَ دَ دَ لَ لَ لَ فَ فَ اَ اَ اَ دَ دَ نَ نَ

دَ ، تَ ، بَ یان

تَ جَ وَ وَ وَ پَ پَ پَ رَ رَ رَ ہَ ہَ ہَ دَ دَ بَ بَ پَ پَ نَ نَ
 اَ اَ اَ تَ تَ تَ کَ کَ کَ لَ لَ لَ رَ Rَ Rَ Rَ دَ Dَ Dَ نَ Nَ
 پَ پَ پَ اَ اَ اَ پَ پَ پَ تَ تَ کَ کَ کَ پَ پَ پَ تَ Tَ Tَ کَ کَ کَ دَ Dَ وَ Wَ
 ہَ ہَ ہَ رَ Rَ Rَ وَ Tَ Tَ پَ پَ پَ دَ Dَ خَ Xَ اَ aَ aَ sَ sَ tَ tَ ہَ ہَ وَ Wَ
 وَ Rَ Rَ sَ sَ ہَ ہَ تَ Tَ Bَ Bَ ہَ ہَ ہَ رَ Rَ Jَ Jَ وَ Wَ pَ pَ pَ Rَ Rَ
 مَ Mَ lَ lَ aَ aَ sَ sَ tَ tَ ہَ ہَ دَ Dَ aَ aَ lَ lَ kَ kَ لَ Lَ لَ ہَ ہَ کَ kَ ہَ ہَ Rَ Rَ
 مَ Mَ aَ aَ lَ lَ oَ oَ nَ nَ e
 تَ Tَ حَ Hَ fَ fَ ہَ ہَ کَ kَ نَ Nَ ہَ ہَ دَ Dَ پَ pَ ہَ ہَ sَ sَ rَ Rَ کَ kَ nَ Nَ ہَ ہَ
 تَ Tَ tَ tَ oَ oَ bَ bَ ہَ ہَ کَ kَ nَ Nَ ہَ ہَ دَ Dَ پَ pَ ہَ ہَ sَ sَ rَ Rَ کَ kَ nَ Nَ ہَ ہَ
 پَ pَ ہَ ہَ tَ tَ aَ aَ rَ Rَ یَ yَ خَ Xَ کَ kَ nَ Nَ ہَ ہَ تَ Tَ aَ aَ lَ lَ دَ Dَ

مـــــــدـــــــام دا حـــــــصـــــــصـــــــه دَ تـــــــل ده
 دَ تـــــــر کـــــــي پـــــــي ا بـــــــتـــــــدا کـــــــنـــــــي
 ت بـــــــه و و بـــــــنـــــــي پـــــــي دُ نـــــــيا کـــــــنـــــــي
 تـــــــبـــــــيـــــــح ســـــــر ه پـــــــي آ غـــــــاز کـــــــنـــــــي
 لـــــــيک لـــــــر ي پـــــــي خـــــــپـــــــل ا نـــــــداز کـــــــنـــــــي
 ســـــــر کـــــــنـــــــي ت پـــــــي تـــــــر ا نـــــــه کـــــــنـــــــي
 تـــــــي ل ، ســـــــر ه تـــــــکـــــــي تـــــــالـــــــه کـــــــنـــــــي
 ســـــــر کـــــــنـــــــي ت ده تـــــــلا و ت کـــــــنـــــــي
 ده ا خـــــــر کـــــــنـــــــي ا خـــــــر ت کـــــــنـــــــي
 تـــــــي نـــــــه تـــــــبـــــــر دَ جـــــــه ا ن ده
 ضـــــــر و ر ت دَ هـــــــر ا نـــــــســـــــان ده
 دا ا خـــــــنـــــــگـــــــل کـــــــنـــــــي پـــــــکـــــــار يـــــــر ي
 قـــــــي مـــــــتـــــــي د غـــــــه ســـــــا مـــــــان ده
 تـــــــي نـــــــه تـــــــلـــــــه تـــــــول دَ پـــــــاره
 دَ هـــــــر چـــــــا د ه مـــــــد د گـــــــاره
 پـــــــه د گـــــــان کـــــــنـــــــي د ا نـــــــســـــــان و ي
 نـــــــه د ه نـــــــه د ه د ا بـــــــي کـــــــاره

.....

د ” ت “ بيان

تې لـــــــه ت نـــــــه شـــــــه شـــــــه جـــــوړولـــــــي
 کـــــــه تـــــــه لړ شـــــــه شـــــــان کـــــړولـــــــي
 چـــــې کـــــــنډه ت تـــــــه پـــــــه مـــــــلا شـــــــي
 تې بـــــــه جـــــوړه د دُنـــــــيا شـــــــي
 پـــــــه صـــــورت کـــــــنډې ســـــــمـــــــه تـــــــې ده
 د الـــــــيکـــــــلـــــــې تـــــــا چـــــې تـــــــې ده
 پـــــــه کـــــــنډې ، والـــــــې بـــــــدلـــــــه
 راروانـــــــه لـــــــه ازلـــــــه

..... مثالونه

تـــــــينک او تـــــــپ هـــــــم پـــــــه تـــــــر يکـــــــتـــــــر کـــــــنډې
 تې اول ده پـــــــه تـــــــينک کـــــــر کـــــــنډې
 تې پـــــــه ســـــــر کـــــــنډې هـــــــم د تـــــــال ده
 تـــــــات ، تـــــــکت تې کـــــــنډې دا هـــــــر حـــــــال ده
 تـــــــست پـــــــه تـــــــي وي ، پـــــــه تـــــــو کـــــــرې کـــــــنډې
 تې ده ســـــــر کـــــــنډې پـــــــه تـــــــر الـــــــې کـــــــنډې
 تې پـــــــه ســـــــر کـــــــنډې د تـــــــافـــــــي ده
 پـــــــه تـــــــريفک کـــــــنډې پـــــــه خـــــــپل ثـــــــائـــــــي ده

تہی سہرہ تہو پوی د سہرہ
 پہ سہر کپے ہر بشارہ
 دگرمہی نہہ حفاظت دے
 حفاظت لہہ یخ اثرہ
 تہی سہرہ سور تہماتہردے
 دستیاب پہ لہراو بر دے
 دا خوراک زہونہ د تہو لو
 پہ دوکہ ان کبھی پروت بہردے

.....

د ، ث ، بیان

ث دپاسہ تہکی دری وی
 خنگ چہ تہکی دری د پی وی
 فرق دا دے دغہ پہ پاس وی
 لاندی پ کبھی پہ اس پاس وی

..... مثالونہ

د ثانی پہ سہر کبھی ث دہ
 خالی کی کلہ د فائی دی دہ؟

سر کنبی ٹی دہ مدام ٹننا کنبی
دہ سالٹ سر ابتداء کنبی
ٹویو بیو دہ ٹمی ننبی دہ
اول دلتی دہ ٹپی رتبی دہ
د وارٹ تکی اخی کنبی
د حارٹ تکی اخی کنبی
پیو دہ ٹاقب کنبی ٹ اول دہ
دہ ٹواب پیو دہ سر کنبی تل دہ
ٹقی اقب ل دہ ٹ شور دے
دای بیو ان دے اادیو دے
ٹ ثبوت سرہ پیو دہ سر کنبی
ہمیشہ بیکاری ہردر کنبی
ٹی نہ تکی جیو رڈے
ط اقبوردے ، ط اقبوردے
منی دے دے دی نہ
دا صحت ل دہ دہ رڈے

.....

.....

د پښخو تیکو خاندان

د پښخو تیکو ودا کور دے
 یو ئی شکل پیسه هر لور دے
 پیسه صورت کښی تپول یوشان دی
 پیسه نقطه و بیل پیسه جهان دی
 دغه پیسه او پیسی او تپی ده
 تپی سره پیسه خوا کښی ئی ده

.....

د "ج" بیان

جیم تپه گوره پیاس سپور می ده
 پیاس لک پی ئی ده نری ده
 پیاس صورت ئی سم دلور دے
 دغه جیم دکلی کی کور دے
 مینخ کښی تکی یو نقطه وی
 د هر جیم دغه حصه وی
 تپش یو خال ئی پیسه بدن وی
 ورسره بنسکلی ئی تن وی

..... مثالونه

جنوري هم په جادوپه جادو کښي
 جيم شامل دے په جارو کښي
 جوړ لسه جيم نه تکه کي جيج دے
 په اخر کښي جيم د جيج دے
 سر کښي جيم د جام او جمال دے
 جيم په سر کښي د جلال دے
 جگ د جون، جواب په سر کښي
 د تکه کي جناب په سر کښي
 جيم په سر کښي د جهاد دے
 دا آغ از دے دا بُنياد دے
 د جوس جيم نه ابتدا وی
 سر کښي د جولائي دا وی
 د جفاپه سر کښي جيم دے
 د جزاء په سر کښي جيم دے
 د جوسر، جامن په سر کښي
 جيم مدام وی په هر در کښي
 سر کښي جيم دے د جننت

جیـم دے سـر کښـي دَ جـدَت
سـر کښـي جیـم دے دَ جـا پـان
جیـم دے سـر کښـي دَ جـا نـان
سـر کښـي جیـم دے پـه جـذـبـه کښـي
پـه جـنـون کښـي ، جـزـیرـه کښـي
جیـم سـر رـه تـکـي جـهـاز دے
الـو تـو نـکـي لـکـه بـاز دے
ذـرـعـه دَ تـلـو راتـلـو دہ
دِیـر اُچـت ددۀ آواز دے
دَ جـهـنـدِی دے جیـم پـه سـر کښـي
بـرـه بـرـه وِی هـر دـر کښـي
زـمـونـه پـر دوه رنـگـه جـهـنـدِی دہ
دا بـه خـنـگ وِی سـتـانـظـر کښـي
.....

دَ ” غ “ بیان

پـه پښتـو کښـي تـکـي غیـم دے
پـه صـورت سـر رـه تـپـول جیـم دے

وجود خټه لری په مینځ کښې
 نقطه نه لری په مینځ کښې
 همزه بیره ئې په تن وی
 دغه څیم د هر وطن وی
 د جیم، څیم یو خاندان دے
 د هر یو جُدا مکه کسان دے
 د هر یو جُدا آواز دے
 مینځ، اڅر دے کټه آغاز دے
 څیم د زې آواز یو وشه کسان دے
 خو بیل بیل ئې خاندان دے
 مثالونه

څائې کښې څیم دے په اول کښې
 دامدام وی دې محل کښې
 څیم په سر کښې د څنگل دے
 څنن اورور لسه کور خپل دے
 ونې ډیرې دی بې شمیره
 علامت ئې دغه تل دے
 څیم د څوان په ابتدا کښې

دالوستی شیی پسه دُنیا کنبی
دَ خزان پسه شان تیریری
خوانسی نه بیکاری بابا کنبی

.....

دَ ” چ “ بیان

میننخ کنبی درې تہکی دَ چ وی
خیم کنبی برہ تہکی درې وی
نور صورت ئی تہول دَ جیم دے
نہ دا چ دہ، نہ دا خیم دے
تل ئی میننخ کنبی درې نقطی وی
جیم نہ بیل مدام پسه دے وی

..... مثالونہ

دَ چمپار پسه سر کنبی چ دہ
دَ چنار پسه سر کنبی چ دہ
سر کنبی چ مدام دَ چال وی
ستا کتہ دے تہکی تہ خیال وی
چ سرہ آغل از دَ چین دے

ورسره تپکي حسيپن دے
د چچالاک پپه ايتدا کښي
چ د چچالاک پپه ايتدا کښي
د چچاکليپت د چچار شورو کښي
چ راڅي پپه دي موقعو کښي
خچ کښي چ پپه اختتام ده
کچ او پچ کښي پپه تمام ده
د چچرگ سر کښي چچي مدام وي
خوښ مدام د خصاص او عمام وي
دا سحر وائسي بانگونه
نوره شپه دده آرام وي
چچي چتري سره پپه سر کښي
ننه ښکار يږي دا پپه نمر کښي
هرکله چچي بازاران راشي
راښکاره شي لراو بمر کښي

.....

.....

د ” ش “ بیان

خیم کبھی بھرہ تہ کی دری وی
 خنگ چھی مینخ کبھی دری دچ وی
 نور صورت ئھی تہول د جیم دے
 پیہ نامھی سرہ دا خیم دے
 مثالونہ

خیم خپلھی سرہ پیہ سر کبھی
 دادے تل وی ستان نظر کبھی
 حفاظت پیہ دی د خپو وی
 پکار پری ہر سفر کبھی
 خیم خادر سرہ پیہ سر دے
 پت پیہ دی سرہ بشردے
 د ہر چھا پیر پکار پری
 زنانہ دہ او کٹہ نردے

.....

دَ ” ح “ بیان

سَم د جیم پیہ ششان دا حی ده
دا صفا ده بی نقط بی ده
..... مثالونه
حوض ، حمام جوړ دے لسه ح نه
شان خبر ساته لسه دي نه
سر کښی ح تل د حاجی ده
ابتدا د ح ل وائی ده
ح سره جوړ حکومت دے
ح سره حق ، حقیقت دے
ح سره حسن ، حسین دے
ح اول ده پیہ حلقه کښی
په حکم ، تکی حصه کښی
د حسن ده ابتدا کښی
د حسین ده پیہ وینا کښی
حی شورو کښی د ح ل وای
خوشبه د زمنا او ستاوی

حلـوائـی سـره دگـان کښـی
مـدام دلتـه پـه دنیـا وی
.....

د “خ” بیان

دا چـې ح پـسـې دا خ ده
بیلـه کـله لـه نـقـطـې ده؟
یو نـقـطـه ئـې پـاس پـه تـن شـته
دخ دا صـورت بـدن شـته
نـوره تـولـه سـم خ ده
تـالـیـد لـې چـې خـنـگ ح ده
مـشـران هـم داسـې وائـی
کـشـران هـم داسـې وائـی
یو نـقـطـه د خ پـه سـروى
کـه سـتـا سـر تـه ئـې نـظـروى
..... مثالونه

سـر کښـې خ د خـلافت وی
خ سـر کښـې د خـیریت وی

دَ خُدام، خُالسی پِسه سر کنبی
 ہمیشہ وی خُ خب سر کنبی
 خُ سرہ جو خُ خان دان دے
 خوب، خُالسد سر کنبی دَ خان دے
 سر کنبی خُ مدام دَ خُال دہ
 پِسه آغ از کنبی خُ دَ خُال دہ
 خُت کبی پِسه سر کنبی خُی دہ
 دامیوہ بنی دَ فائیدی دہ
 بندن و نونہ غتوی دا
 میوہ یوہ تیل پیل دہ دی دہ
 خُرممانی سرہ خُی سر کنبی
 دا بے تیل وی ستا نظر کنبی
 مزیدارہ بنی میوہ دہ
 پتہ مہ اُپرہ خُادر کنبی

.....

پہ ”ح“، ”او“ خُ، کنبی ظاہری فرق
 یو نکتہ طبی سرہ دوی بیل دی
 یو ریوشان پِسه ہر محل دی

پاس په خ بهره نقطه وی
د ح پاکه پاس حصه وی

.....

د شپړو تګو خاندان

شپړ دا تګی څنگ په څنگ دی
هم جدا دی په یو رنگ دی
جیم ته گوره پاس سپور می ده
خو په تن ئې پاس لکې ده
چې صورت ئې سَم د لوروی
دا به جیم د کلسی کوروی
مینځ کښې تګې د هر جیم وی
همزه به به په څیم وی
نور په شکل دوی شان دی
دوی د یو کور خاندان دی
مینځ کښې درې تګی د چې وی
څیم کښې به تګی درې وی
ح اوخ دواړه یو شان وی
بس جدا په یو نشان وی

ح خاالی لسه هر نقطې نه
 خان خبر ساتسه لسه دې نه
 خ نقطه لسه لری پسه سر
 ورتسه اوکړه لپړنظر
 یو نقطې سره دوی بیل دی
 نور یوشان پسه هر محل دی
 پاس پسه خ بهر نقطه وی
 دح پاکسه پاس حصه وی
 شپړ دا تکی څنگ پسه څنگ دی
 هم جدا دی، هم یو رنگ دی
 په نقطه ولسه یو بل بیل دی
 محل ونه ئې بدل دی
 په شکلو نو ټول یو شان دی
 په نقطه و بیل په جهان دی
 آوازونه ئې بدل دی
 څکسه دا حرفونه بیل دی

.....

.....

د ” د “ بیان

تیب وی تیب هغه هر حال
 مَلا کـ پـه لـری دا دال
 نه نقطه ئې په صورت شته
 تل ئې دغه شنناخت شته
 مثالونه
 دال په سر کېنې د دادا دے
 څنگ چې سر کېنې د دانسا دے
 دال هر خوا ته په دغا کېنې
 دال دوات سره دُئیا کېنې
 مدام سر کېنې د درزی وی
 جوړه دال نه دواتی وی
 دال په دین کېنې په دربار کېنې
 داغ کېنې دال ، مدام دینار کېنې
 دیگ لسه دال نه جوړ هر خواته
 مَلا د داغ د دلیل ده مساته
 دال په دوست کېنې تل په سروی
 درد کېنې دال په لراو بروی

دال دُک_____ان کُنبي_____ي م_____لا وبي_____پري
 دال دري_____ان کُنبي_____ي م_____لا وبي_____پري
 دروازہ کُنبي_____ي دال اول دے
 ضرورت دَ ک_____ور م_____حل دے
 الم_____ارو کُنبي_____ي پ_____ہ ک_____ر ک_____و کُنبي_____ي
 ب_____س ص_____ورت ن_____بي ل_____ر ب_____دل دے
 دال پ_____ہ س_____ر کُنبي_____ي دَ دوات دے
 ب_____ند ب_____وت ل_____ دَ ب_____ش_____ہ ص_____ف_____ات دے
 ح_____ف_____اظ_____ت دَ س_____ي_____ا_____ہ_____ي ک_____پري
 داس_____ي د_____لت_____ہ د_____د_____ہ ذات دے

.....

دَ ” ڀ “ بيان

دال پ_____س_____ے م_____حل دَ دال دے
 پ_____ہ ص_____ورت س_____رہ س_____م دال دے
 ب_____س ک_____ن_____د_____ہ ل_____ري پ_____ہ ت_____ن دا
 ب_____ي ن_____ق_____ط_____و د_____لت_____ہ ب_____دن دا
 دا ح_____ال_____ت دَ ہ_____ر ي_____و دال وي
 پ_____ت_____ ل_____ہ چ_____ان_____ہ د_____د_____ہ ح_____ال وي

..... مثالونه

ډانگ کښي ډال پښه ابتدا کښي
 ډول کښي ډال دے ويندنا کښي
 ډاک کښي ډال مدام پښه سر روی
 ډرم کښي ډال پښه لراو بروی
 ډال ډیره کښي پښه ډولسي کښي
 ډال دي سر تښه پښه ډگرې کښي
 سر کښي ډال بښه دَ ډال روی
 سر کښي ډال دَ هر ډاکه روی
 ډال پښه سر کښي دَ ډولکسي وی
 سر کښي ډال دَ ډگرې ډوگسي وی
 ډال پښه سر کښي دَ ډبسي دے
 څيز پښه دي بيچ قيمتي دے
 رنگ پښه رنگ دا پښه جهان دی
 دا اعلا هـ م ، داردی دے
 ډول سره دے ډال پښه سر کښي
 غم کښي نښه وی لراو بروی
 پښه بښه ډادو کښي وی مدام دا

رابنک کاره شہی پے نظر کنہی

.....

د، ذ، بیان

دال پسے م ح ل د ذال دے

یو نقطہ لری نور دال دے

یو نقطہ لری د پاسہ

ذال جو پری ستا د لاسہ

ملائہ تہہ ہر ساعت وی

دا د ذال ت ح ق ق ت وی

خال، نقطہ ئی پاس پہ تن دہ

نخہ یو ئی پہ بدن دہ

..... مثالونہ

ذخیرہ کنہی ذال پہ سردے

کارا اعلا بنہ د ہن سردے

دا چہی نن خہ ذخیرہ شہی

دا صبرہ تو بنہ شہی

ذال پہ ذکر کنہی اول دے

د س ک و ن د غ ه ع م ل د ه
 خ ن گ چ ي ذات او ذ ر ع ه د ه
 ذ ال س ر ه ذ ه ي ن ذ ا ئ ق ه د ه

.....

د « ر » بيان

د غ ه ن س ا س ت ه ک ر ه ر ي د ه
 خ ا ل ي د ا ل ه ه ر ن ق ط ي د ه
 س م د ل و ر پ ش ا ن ک ر ه د ه
 ي س پ و ر م ي ن ر ي و ر ه د ه
 چ ر ه ا ئ ي س م ه د ل ا ر د ه
 چ ر ه ا ئ ي د ک ل ي ن م ا ر د ه

..... مثالونه

س ر ک ن ب ي ر د ر ي ل ، ر س ي د ه
 م ي ن ن غ ک ن ب ي ر ي د ا ل م ا ر ي د ه
 ر د ه ر ا ز ک ن ب ي پ ه ر ف ت ا ر ک ن ب ي
 ر ا خ ر ک ن ب ي پ ه ب ا ز ا ر ک ن ب ي
 ر ر و م ا ل ک ن ب ي پ ه ر ي ن م ک ن ب ي

سر کښي رې ده پښه رحم کښي
 رنگ کښي رې مښام اول کښي
 په خپل ځاني مخصوص محل کښي
 رې اول ده پښه رکښه کښي
 وي مښام دغې حصې کښي
 پښه سورلي زمونږ د ټولو
 د وړو، لویو، هم څولو
 رې راڅي د ريل شورو کښي
 چرته کينه ئې ډبو کښي
 سَم د غوا پښه شان آواز ئې
 سَم د مار پښه شان انداز ئې

د ” پ “ بيان

چي کښه وړه پښه رې شي
 جوړه هلې سَم پې شي
 دا پښه بي طرف مښام وي
 هلې رې به د کلام وي
 نور صورت ئې ټول د رې دے

دا بیـــــــــــــــــان چـــــــــــــــــي تـــــــــــــــــي ـــــــــــــــــول دَړي دے

..... مثالونه
.....

ړي دَړونـــــــــــــــــد ســـــــــــــــــره روانـــــــــــــــــه

مـــــــــــــــــلگـــــــــــــــــرتيـــــــــــــــــائي لـــــــــــــــــه پـــــــــــــــــخوانـــــــــــــــــه

نـــــــــــــــــه څـــــــــــــــــه بڼـــــــــــــــــکاري ورتـــــــــــــــــه دلتـــــــــــــــــه

نـــــــــــــــــه څـــــــــــــــــه بڼـــــــــــــــــکاري ورتـــــــــــــــــه هلتـــــــــــــــــه

ړپـــــــــــــــــه جوړ کـــــــــــــــــنې پـــــــــــــــــه اڅر کـــــــــــــــــنې

تـــــــــــــــــکي زور کـــــــــــــــــنې پـــــــــــــــــه اڅر کـــــــــــــــــنې

.....

د ” ز “، بيان

چـــــــــــــــــي نـــــــــــــــــقـــــــــــــــــطـــــــــــــــــه رې تـــــــــــــــــه پـــــــــــــــــه ســـــــــــــــــر شـــــــــــــــــي

زې پـــــــــــــــــه شـــــــــــــــــکل بـــــــــــــــــرابر شـــــــــــــــــي

چـــــــــــــــــي نـــــــــــــــــقـــــــــــــــــطـــــــــــــــــه کـــــــــــــــــله پـــــــــــــــــه رې شـــــــــــــــــي

هـــــــــــــــــلـــــــــــــــــه شـــــــــــــــــکل جوړ دَ زې شـــــــــــــــــي

د ا نـــــــــــــــــقـــــــــــــــــطـــــــــــــــــه د ر ا دَ پـــــــــــــــــاســـــــــــــــــه

شـــــــــــــــــابـــــــــــــــــه زې نـــــــــــــــــيـــــــــــــــــســـــــــــــــــه د ل ا ســـــــــــــــــه

چـــــــــــــــــر هـــــــــــــــــائي د ل و ب و س مـــــــــــــــــه

ر، پ، ز دہ م ح ت ر م ہ

..... مثالونہ

زې زنه څي سر سره تپلے

ما مدام داسي ليدلے

دا د اوسپنې كې پرے وي

دا ت ه نه نه پيژني وگے؟

زې پ ه سر كني د زمري ده

ور سره گران ه دوستي ده

څن او خو څن او وي

دانسان مين ه خوبسي ده

.....

د ، ژ ، ، بيان

چې ن ق ط ي شي دري د پاسه

زې شي جوړه سم د لاسه

نوړ صورت ئې ته ول دري وي

دا چې د لت ه جوړه ژې وي

..... مثالونه

رَڅي دَ هـ رَڅي مـ لـ گـ رَ
کـ لـ هـ کـ لـ هـ کـ پـ رَ
دَ اـ نـ سـ وـ اـ نـ وـ دَ حـ وـ اـ نـ وـ
دـ اـ گـ وـ اـ هـ دـ مـ ښـ اـ رـ اـ وـ کـ لـ

دَ ” پَ “ بیان

چـ ځـ شـ کـ لـ سـ مـ هـ رَ دَ
پـ ځـ هـ نـ مـ مـ ځـ ځـ رَ دَ پَ دَ
لـ اـ نـ دَ ځـ ځـ ځـ ځـ ځـ ځـ ځـ دَ
نـ ځـ ځـ ځـ ځـ ځـ ځـ ځـ دَ پَ دَ

..... مثالونه

پـ ځـ مـ لـ گـ رَ دَ پـ لـ ځـ دَ
دَ ځـ اـ رـ اـ نـ سـ ځـ ځـ ځـ ځـ ځـ دَ
کـ لـ هـ کـ لـ هـ وـ ځـ اـ رـ اـ نـ کـ ځـ ځـ
مـ دـ اـ مـ نـ هـ وـ ځـ ځـ ځـ ځـ ځـ ځـ

د ”ر، پ، ز، ژ، پ،“ خاندان

رې اوږې ورپسې زې زې ده
 ژې سره پېرې خوا کښې پې ده
 د پېنځو تېرې کو دا کور دے
 شکل یو ئې پېرې هر لور دے
 پېرې نقطو، کښې جېدا دی
 چې دا خو مورې تېرې کې دادی

د ”س“ بیان

درې ئې غږې پېرې اول دی
 د یو کښې پېرې محل دی
 نه نقطې ئې شته پېرې تن
 پاک لږه خال نه ئې بدن
 پېرې نامې سره دا سین دے
 ورتېرې گوره پېرې حسین دے
 مثالونه

سین پېرې ستورو کښې مېدام وی

بـرـه وروستـو لـه مـا بـنـمـ وـي
 دـرـنـه اـدا وـسـيـلـه دـه
 دـرـنـه اـبـنـه ذـرـيـه دـه
 پـه سـپـوړـمـي کـنـي سـيـن تـمـام وـي
 پـه نـظـر د خـص او عـام وـي
 دا کـمـي پـري يـا غـتـي پـري
 بـرـه تـا تـه چـي بـکـار پـري

د ” ش ” بيان

شـيـن لـه سـيـن لـه لـر جـدا دـمـه
 بـيـل پـه دري نـقـطـو صـفـا دـمـه
 دري غـا بـنـو نـه هـم د شـيـن وـي
 خـنـگ چـي دري غـا بـنـه د سـيـن وـي
 دري نـقـطـي ئـي پـه غـا بـنـو نـو
 يـا د کـرـه د لـه کـتـابـو نـو
 مثالونه
 شـا د و نـا سـتـه شـيـن سـرـه دـه

شکـور سـرہ ، گبـن سـرہ دہ
 شـبـن شـور و کـبـنـی د شـاد و وی
 بـنـہ بـنـکـارہ دا پـہ کـتـو وی
 شـکـور کـبـنـی شـبـن مـدـام شـور و کـبـنـی
 بـنـہ اـسـان دے پـہ لـو سـتـو کـبـنـی
 شـکـور جـور شـو مے دے روتـو لـہ
 دا جـور شـو مے دے ژونـد و لـہ

د ” بن ” بیان

دا پـہ شـبـن پـسے چـی بـنـن دے
 پـہ صـورت سـرہ سـم سـبـن دے
 لـانـدـی بـانـدـی دوه نـقـطـی دے
 د مـنـع غـابـن سـرہ نـز دے
 مثالونہ

بـنـن د بـنـکـر مـدـام پـہ سـر و ی
 دا پـہ سـر د خـنـن اور و ی
 غـوا ، غـوائـی تـہ نـظـر اؤ کـرہ

ښکـر د مـيـخـي بـر ا بـر وى
 ښـخـه کـور کـښـي نـا سـتـه ښـه وى
 پـه دې نـا سـتـه دا درنـه وى
 هـر طـرف تـه دې دا نـه خـي
 هـسـي نـه چـي بـيـا خـفـه وى

د ” س ، ش ، ښ “ خاندان

سـيـن او شـيـن د مـه او کـه ښـيـن د مـه
 هـر يـو تـه کـي ډـيـر حـسـيـن د مـه
 چـي د سـيـن تـه کـي درې مـل شـي
 سـيـن پـه شـيـن سـر هـ بـد ل شـي
 لـانـدې بـانـدې کـه نـقـطـي وى
 ښـيـن بـه جـوړ پـه قـا عـدې وى
 درې غـا ښـو نـه ئـي پـه تـن وى
 کـه د سـيـن ، شـيـن ، ښـيـن بـد ل وى
 يـو د د وى د مـه خـانـدـان
 بـيـل آواز ئـي بـيـل ئـي شـان

د ” ص “ بیان

ورپسے تہ کھی دے صساد
دَنقَطِ نھی دے آزاد
دَمھسی پھہ شان تھی سردے
دابھی خلی دے بھھی وزردے
نور صورت تھی تہول دَسین دے
بیکلی صساد دے بہترین دے
..... مثالونہ

صاد پھہ سر کبھی د صابون دے
ضرورت ددی ژونہ دون دے
ذریعہ بنہہ د پھاکھی دہ
چھی بدن پھالک وی سکون دے
د صندوق پھہ سر کبھی صساد وی
دل رگھی ہی ہم د فلولاد وی
شتہ وارہ اولو تھی دُنیا کبھی
صساد تہ کھی تھی ابتدا کبھی
.....

دَ ” ض “ بیان

صَـاـدَ پِـسَـیَ دَ ضَـاـدَ مَـقَـاـمَ دَ مَـیَ
پِـیَـرَ نَـدَ لَـیَ خَـصَـاـصَ اَـوَ عَـاـمَ دَ مَـیَ
بِـیَـلَ جُـدَ اَـدَ مَـیَ ضَـاـدَ لَـیَ صَـاـدَ نَـہ
پِـہَ نَـقَـطَـیَ یَـوَ لَـہَ بَـنِـیَـاـدَ نَـہ
پِـہَ ہَـرَ ضَـاـدَ بَـرَہَ نَـقَـطَـہَ وِیَ
ضَـاـدَ دَ دِیَ تَـکَـیَ نَـاـمَ ہَ وِیَ
صَـاـدَ اَـوَ ضَـاـدَ دَ وِاَ رَہَ یَـوَ شَـاـنَ دِیَ
پِـہَ نَـقَـطَـیَ بِـیَـلَ پِـہَ جَہَـاـنَ دِیَ
یَـوَ نَـہَ کَـوِ رِیَـوَ خَـاـنَـاـنَ دَ مَـیَ
دَ ہَـرِیَـوَ جُـدَ اَـپَہَ چَـاـنَ دَ مَـیَ
..... مَـثَـاـلَـوَ نَہ
ضَـاـدَ مَـدَ اَـمَ دَ ضَـعِیـفَ سَـرَ کَـنِیَـیَ
دَ اَـمَ مَـدَ اَـمَ سَـاـتَ ہَ نَـظَـرَ کَـنِیَـیَ
تَـلَ دَ وِیَ خَـدَ مَـتَ پِـکَـاَ رَ دَ مَـیَ
تَـاَ سَـرَہَ کَـنَہَ مَـلَ پِـہَ لَارَ دَ مَـیَ
.....

دَ ” ط “ بیان

ضاد پسے مقام دَ ط ی دے
 دَ الف لانے مہدی مہدی دے
 دَ مہی پی پی پی پی پی دے
 تیل پی پی پی پی پی دے
 داسی طی لی کلی کی پی
 دا بیہ تانہ نہ ہی پی
 مثالونہ

دَ طوطی پی پی پی پی پی دے
 پی پی پی پی پی پی پی دے
 دَ ہر پی پی پی پی پی دے
 خیل آواز پی پی پی پی پی دے
 دَ ط پاؤس پی پی پی پی پی دے
 طی ری پی پی پی پی پی دے
 پی پی پی پی پی پی پی دے
 خپو پی پی پی پی پی دے

دَ ، ظ ، بیان

طـي سـرہ پـہہ ٹـنـگ کـنـي طـي دہ
 بـيـلـہ طـي نـہہ پـہہ نـقـطـي دہ
 نـورہ طـي تـل پـہہ صـورـت دہ
 بـہہ بـکـارہ دا ہـر سـاعـت دہ
 مثالونہ

دَ ظـروف پـہہ اـبـتـدا کـنـي
 ظـي رـاٹـي مـدـام دُنـيـا کـنـي
 دغـہ لـو بـي دَ جـہـان دِی
 کـور کـنـي دا دَ ہـر اـنـسـان دِی

دَ ، ع ، بیان

عـيـن تـہہ گـورہ پـورہ لـور دے
 زـمـيـنـدار سـرہ پـہہ کـور دے
 سَمـم تـہہ تـورہ دَ مـيـدان دہ
 يـا سـپـور مـي دَ پـاس اسـمـان دہ

..... مثالونه

دَ عَقَباب تہکي لہ عین نہ
عام ، عذاب تہکي لہ عین نہ
ورتہ گورہ پہ کنہي عین تہ
گورہ ورورہ! پہ کنہي عین تہ
دا عینک چہي دَ نَظ ردي
دا عینک چہي دَ بَش ردي
پہ آغاز کنہي پہ کنہي عین دے
پوہہ خَلق تہول خبردي
.....

دَ ”غ“ ، بیان

غین پہ عین پہ سے مدام وی
پہ نقطہي تہکي تمام وی
غین نقطہي سرہ جُدادے
غین چہي دل تہ کنہي ادا دے
..... مثالونه

غین دَ غوا تہکي شورو کنہي

غـوړـ کـښـې د ا تـکـې شـوړـوړ کـښـې
وړتـه غـوړ او فـکـر او کـر او کـر
غـيـن صـفـا تـکـې شـوړ و کـښـې

.....

دَ ” ف “ بیان

ف صورت کښې تپولسه بې ده
خو جُدا صرف پسه خلی ده
خلی سـره ئی دایـره ده
دایـری بیـانـدی نـقـطـه ده
بسی طرف ته ئی سر پروت دے
داسی بڼکـاری بشـر پروت دے

..... مثالونه
.....

فـې پـه سـر دَ فـواری ده
مـیـنـځ کـښـې د ا دَ بـا غـیـچـې ده
فـو ا ر ه حُـسـن بـنـکـلا ده
دـیـر ه دـیـر ه دَ فـائـدی ده
فـي آغـاز کـښـې دَ فـتـ بـال ده

فــــــــائــــــــده مــــــــنــــــــده دا هــــــــرحــــــــال ده
مــــــــيــــــــنــــــــخ ، شــــــــوــــــــرو پــــــــه اــــــــنــــــــتــــــــهــــــــا کــــــــنــــــــي
فــــــــي رــــــــاتــــــــلــــــــي شــــــــي پــــــــه دُنيــــــــا کــــــــنــــــــي

.....

دَ ” ق “ ، بيان

فــــــــ پــــــــســــــــي دَ ق نــــــــ مــــــــبــــــــر دے
هــــــــر اُستــــــــا ذ پــــــــوره خــــــــبــــــــر دے
غــــــــونــــــــد مــــــــونــــــــد دے دَ ق فــــــــ صــــــــورت
کــــــــه تــــــــه غــــــــوار پے حــــــــقــــــــيــــــــقت
بــــــــي طــــــــرف تــــــــه دائــــــــره ئــــــــي
خــــــــنــــــــگ پــــــــه خــــــــنــــــــگ بــــــــره نــــــــقــــــــطــــــــه ئــــــــي
دوه نــــــــقــــــــطــــــــي ئــــــــي دے پــــــــه تــــــــن
دا وــــــــجــــــــود ئــــــــي تــــــــه وــــــــول بــــــــدن

..... مثالونه
.....

قــــــــاف قــــــــالــــــــين کــــــــنــــــــي پــــــــه قــــــــلم کــــــــنــــــــي
پــــــــه قــــــــمــــــــيــــــــص پــــــــه هــــــــر قــــــــدم کــــــــنــــــــي
پــــــــه قــــــــيــــــــنــــــــچــــــــي او پــــــــه قــــــــبــــــــضــــــــه کــــــــنــــــــي

قـ قـ فـ لـ رـ یـ اـ وـ لـ حـ صـ صـ ہـ کـ نـ ہـ یـ
 قـ قـ فـ پـ ہـ سـ رـ کـ نـ ہـ یـ دَ قـ رـ اـ نَ دے
 قـ قـ فـ قـ اـ نـ وـ نَ کـ نـ ہـ یـ ہـ ہـ عـ یـ اـ نَ دے
 سـ رـ کـ نـ ہـ یـ قـ فـ دے پـ ہـ قـ یـ لـ ہـ کـ نـ ہـ یـ
 قـ قـ اـ فـ لـ ہـ ، قـ وـ مَ ، قـ صـ یـ دہ کـ نـ ہـ یـ
 اـ بـ تـ ہـ دـ اـ کـ نـ ہـ یـ رـ اـ خـ یـ قـ فـ اـ فـ
 اـ نـ تـ ہـ اـ کـ نـ ہـ یـ رـ اـ خـ یـ قـ فـ اـ فـ
 کـ لـ ہـ کـ لـ ہـ مـ یـ نـ خَ کـ نـ ہـ یـ دَ اوی
 پـ ہـ لـ وـ سـ تـ وـ لـ ہـ کـ فـ جُ دَ اوی

دَ ” ک “ بیان

قـ قـ فـ پـ سـ یـ دَ کـ فـ مـ قـ مـ دے
 دَ تـ ہـ رـ کَ شـ کـ لَ تـ ہـ یـ تـ مـ مـ دے
 نـ ہـ تـ ہـ مـ خـ ہـ نـ ہـ تـ ہـ رـ وـ نـ ہـ
 دَ اـ سـ یـ دَ یـ رـ شـ تـ ہـ دے خـ یـ زـ وـ نـ ہـ
 مثالونہ
 کـ فـ پـ ہـ سـ رـ کـ نـ ہـ یـ دَ کـ تـ اـ بَ دے

سسر کنښي دَ کدو، کباب دے
 سسر کنښي کاف دے پښه کرسې کنښي
 اول تپکي کرا چي کنښي
 سسر کنښي تپکي دَ کمبل دے
 پښه کمال کنښي دا اول دے
 کاف پښه سسر کنښي دَ کشمير دے
 شورو تپکي دا دَ کهي دے
 دَ کني جوس تپکي اول دے
 پښه کالچ کنښي سسر کنښي تل دے
 دا اول تپکي دَ کمال دے
 کاف شورو کنښي دَ کمال دے
 پښه کاغذ او پښه کابل کنښي
 کاف شورو کنښي پښه اول کنښي
 کاف نښه ډير تپکي جو پښي
 وگي تاتښه نښه ياد پښي

دَ ” گ “، بيان

چي کنيه کاف سره مل شي

ککاف بیه ککاف سره بدل شی
 ککاف نه ککاف داسی جوړیږی
 پیه دی تپول خلیق پوهیږی
 مثالونه
 د ککاف لاس تپ ککافی اول دے

د ککاف سر ککافی هر خوا تل دے
 پیه ککاف جرات ، ککاف ، ککاف ککافی
 ککافی ، ککافی او پیه ککافی ککافی
 ککاف شورو ککافی د ککاف ازرو
 داسی زوی ده د خور و پلور
 ککاف سره ککافی جوړیږی
 خوک پیه دی به خوش حال یږی؟
 ککافی ککافی ککافی اول ککافی
 راکسی ککافی پیه هر محل ککافی
 مینځ ، آخر او ابتدا ککافی
 ککافی لیدلے شے پیه دنیا ککافی
 د ککافی پیه سر ککافی ککافی
 مینځ ککافی ککافی دے پیه لرگی ککافی

جگ کنبی گف پیہ اختتام دے
گف حُسن دہر کلام دے

.....

د ” ل “، بیان

لام کونہی اَلتَّعَا صَادَہ
لاس کنبی دَا دَہر بَابَا دَہ
..... مثالونہ

دَلِمْبُو، لَوکَاتِ پیہ سر کنبی
لام بیہ ستاشی پیہ نظر کنبی
لَفْظ، لَفْغَت جَوْر دِی لام نَسَہ
تِپُوس اُوکِرْہَ خَاص او عَام نَسَہ
لام پیہ سر کنبی دَلْبِک رَدے
پیہ لالِج کنبی لام پیہ سر دے
لام پیہ سر کنبی دَلاہ رَدے
اول تَک کنبی لام دَل رَدے
لالتین جَوْر مَسَام دَلام نَسَہ
تِپُوس اُوکِرْہَ دِی عِوَام نَسَہ

دَرنہا بشبہ وسیللہ دہ
 دَ تار یخ یوہ حصہ دہ
 لہو تہہ جو رہ مہدام لام نہہ
 پتہ نہ نہ دہ لہہ عوام نہہ
 پتہ اُودس کنبہی پک کار ی پری
 پتہ بازار کنبہی ملاوی پری

دَ ” م “ بیان

لام پسے شکر کل دَ میم دے
 پتہ آخر کنبہی دَ رحیم دے
 سرئی گول دے غمت ہر خواتہ
 دَ میم شکر کل جو ر شوتاتہ
 مثالونہ

میم سرہ جو رہ مہر غبی دہ
 نہاستہ برہ پتہ بلہی دہ
 دا خوراک غواہی زمہا نہہ
 ہم خوراک غواہی داستہا نہہ

سر کښي مي م د موم بتي دے
 ضرورت دَ زنگي دے
 مي م شورو کښي دَ مزدور دے
 سر کښي دَ ملک او منشيور دے
 سر کښي مي م هم دَ ماستود دے
 مي م پښه سر کښي دَ مولود دے
 سر کښي مي م دَ هر ماشوم دے
 مي م پښه سر کښي دَ مظلوم دے
 مي م مذہب کښي پښه ماده کښي
 سر کښي مي م پښه مدرسہ کښي
 م م م د کښي مي م اول دے
 رهنما زمونږه تل دے
 مي م پښه سر کښي دَ موسم دے
 مي م آخر کښي دَ آدم دے
 دَ مالتپي پښه سر کښي مي م دے
 پښه آخر کښي مي م دَ ني م دے
 موبائل کښي مي م پښه سر کښي
 اول تپکي م قنبر کښي

می پری میم سرہ جو پری پری
 ات ففاق سرہ اوس پری
 پہ گرمی کنبی ذخیہ کرئ
 بیایخنی کنبی خان دمہ کرئ

د ” ن “ بیان

میم پسے مقبام دنون دے
 خومرہ شکلی دامضمون دے
 یوہ کنندہ یونق طہ دہ
 دانق طہ پہ مینغ پرتہ دہ
 مثالونہ

سر کنبی نون دنناشپاتی دے
 نون شورو کنبی دن پری دے
 سر کنبی نون دنور، نرم دے
 پہ آغ از کنبی دنظم دے
 نون نبی کنبی پہ اول دے
 اول تہ ک کنبی دنفل دے

ابتدا کښې پېه نقطه کښې
 نعت، نعره، پېه نتیجه کښې
 پېه نسيم، نسل، نظر کښې
 دنایاب تکي پېه سر کښې
 پېه نغمه، نمبر، نشان کښې
 نون اول وی دې مکــان کښې
 نمر کښې نون پېه ابتدا وی
 مخامخ کښې تکي دا وی
 وسیله پېه دړنه ساده
 ذریعه پېه دړنه ساده

.....

د ” ن “ بیان

نون د نون پېه شان هر خواته
 یو کونډه لاندې ئې ملاتړه

..... مثالونه

نون راڅښې مدام آخر کښې
 وی دغه تم مدام آخر کښې

بـون او چـان ئـي مـثـالـونـه
يـاد کـړه نـور داسـي څـيزونـه

.....

د ” و “ بيان

نـون پـسـه هـر څـواتـه واؤ دـه
سـر ئـي گـول پـوره راتـه واؤ دـه

..... مثالونه

واؤ نـه وړـي د جـهـان دـي
دا کـر لـي چـي انـسـان دـي
پـخـي شـوي چـي نـيـنـي دـي
د جـوارو دا دانـه دـي ده
وئـه دا زمـونـږ پـه پـخوا کـنـي
سـي وړـي د غـه پـه دـنيا کـنـي
دا کـر لـي مـشـرانـو
د دـي کـلـي مـشـرانـو

.....

د ” ه “ بیان

نــا ســتــه گــول وې يــا دوه ســتــرگــې
 يــا د هــا کــر ه دا دوه ســتــرگــې
 مثالونه

د هـا کـې پـه سـر کـښـې هـې د هـ
 لـو بـه پـه پـه د مـزې د هـ
 دا قـا مـی لـو بـه د تـو لـو
 ا مـ وړ و، لـو بـو، هـم خـو لـو
 د هـلک تـکـې پـه سـر کـښـې
 هـې بـه سـتـا شـې پـه نـظـر کـښـې
 هـې چـې خـنـگ د هـ ا بـتـدا کـښـې
 دا وې مـی نـخ کـښـې ا نـتـهـا کـښـې

د ” ی “ بیان

..... مثالونه

يـې نـه يـو مـه رـا خـی وړ وړه!
 پـه پـه و کـښـې د غـه گـوره

د غـوئـي پـه خـنـگ پـه پـرتـه دـه

عـجـيـبـه دـدـي نـقـشـه دـه

.....

د ” ی “ معروفه بیان

خـنـگ پـه خـنـگ پـه کـنـي وـي تـهـکـي

پـه بـنـه رنـگ پـه کـنـي وـي تـهـکـي

د غـه تـهـکـي يـي نـه لـنـدـي

لـنـدـي يـي نـه د ا مـد ا م وـي

مـخـکـنـي زـيـر پـه دـي مـقـا م وـي

لـر پـه زـور د ا د ا کـي پـي

د ا چـي کـلـه بـنـکـا ر ه کـي پـي

چـي وـي جـمـع د ا سـمـو نـو

چـي وـي جـمـع د نـو مـو نـو

هـلـتـه کـنـي زـيـا تـه ا کـثـر ه

د ا مـو نـدـي شـي ا مـه بـشـر ه !

کـه و ا حـد ا و مـذ کـر وـي

مـجـه و لـه کـه پـه ا خـر وـي

هـلـتـه جـمـع کـنـي مـد ا م وـي

پـــــــه صـــــــورت بـــــــه بـــــــه تـــــــمـــــــام وى
 يـــــــو ســـــــر مـــــــے دـــــــے ، پـــــــه رـــــــســـــــر يـــــــ وى
 يـــــــو زـــــــمـــــــر مـــــــے دـــــــے ، پـــــــه رـــــــز مـــــــر يـــــــ وى
 دَفـــــــعـــــــل و نـــــــو پـــــــه اُخـــــــر كـــــــنـــــــي
 دـــــــار اـــــــتـــــــلـــــــے شـــــــي لـــــــر ا و بـــــــر كـــــــنـــــــي
 خـــــــو رى ، ســـــــا تـــــــي يـــــــي مـــــــثـــــــال و نـــــــه
 پـــــــك لـــــــه دى نـــــــه كـــــــتـــــــاب و نـــــــه
 مثالونه

دَ ا مـــــــيـــــــن ، گـــــــيـــــــن پـــــــه مـــــــيـــــــنـــــــخ كـــــــنـــــــي
 تـــــــل دَ شـــــــيـــــــن ا و ســـــــيـــــــن پـــــــه مـــــــيـــــــنـــــــخ كـــــــنـــــــي
 مـــــــعـــــــر و فـــــــه تـــــــي بـــــــه مـــــــد ا م وى
 دَ هـــــــر يـــــــو و تـــــــي خـــــــپـــــــل مـــــــقـــــــام وى
 دَ غـــــــر يـــــــب تـــــــي مـــــــعـــــــر و فـــــــه د ه
 دَ نـــــــصـــــــيـــــــب تـــــــي مـــــــعـــــــر و فـــــــه د ه
 مـــــــيـــــــنـــــــخ كـــــــنـــــــي تـــــــي دَ تـــــــكـــــــى تـــــــي م
 مـــــــعـــــــر و فـــــــه د ه تـــــــي دَ نـــــــي م
 مـــــــعـــــــر و فـــــــه تـــــــي دَ فـــــــقـــــــيـــــــر د ه
 دَ ا مـــــــيـــــــر د ه دَ ا ســـــــيـــــــر د ه

دا چي گيـره يـا دـيوه ده
 مينځ کښي ئي ئي معروفه ده
 مثالونـه ئي هم نور شته
 زيات بنه ډپرپه هر يولور شته

د ” ي “ مخصوصه بيان

دا خاص شوي خاص مقام لـه
 دا يـانـه ده هر کلام لـه
 ددي يـا مـقـصـد جـدا دـه
 تلفظ ئي لنډ صفا دـه
 نه اوږديـري په گفتار کښي
 هر طرف ته په اظهار کښي
 پسته پسته نـرمـه ادا ده
 مخصوصه ټوله دا يـا ده
 معروفـي نه لږ بدلـه
 هر ادا لـرونـکـي خپلـه
 لږه لـرـمـه جـهـولـي نه
 بيل آواز لـري لـه دـي نه

میننځ آواز ددې یی اگانو
 دا کړه ییاد پیه ماشومانو
 مچھولنه نه معروفه ده
 یاپی میننځ کښې مخصوصه ده
 لاندي باندي پیه کښې تکی
 باندي لاندي پیه کښې تکی
 دا بنک کاره ئې علامت دے
 بنه بنک کاره ئې شنناخت دے
 مثالونه

میننځ کښې ئې ده پیه غلبیل کښې
 میننځ کښې بنده ده پیه جیل کښې
 پیه راشپیل تکی کښې ئې ده
 تل پیه سپیل تکی کښې ئې ده
 ئې راغلی ده پیه گپر کښې
 ئې راغلی ده پیه سپر کښې
 دلته ئې پیه مخصوصه وی
 کی دے نشی چی اوردی وی
 د مپز ئې بیل د تپیل ده

مـخـصـوصـه ئـي هـم د فـهـل دـه
د لالتـهـن ئـي مـخـصـوصـه دـه
د رنـهـا بـنـهـ ذـرـعـه دـه

.....

د ” ی “ تانیثی بیان

دا چـي وروستـو ئـي لـکـي دـه
بیلـه بیلـه پـه مـرضـي دـه
تـانـیثـي یـا د غـه یـادـه
نـه دـه نـه دـه بـي بـنـیـادـه

..... مثالونه

د تـانـیثـي د تـخـتـي دـه
د کـرکـي هـم د ډوډـي دـه
ئـي اـخـر کـنـي پـه دـري کـنـي
تـانـیثـي ئـي د لـکـي کـنـي
د بـو جـي ، دـري ، کـر سـي دـه
تـانـیثـي ئـي د کـتـوي دـه
د جـي نـي تـه کـي اـخـر کـنـي

تــــانیشــــی یــــاد غــــہ در کنبــــی
 تــــانیشــــی دا دی ئــــی گــــانــــی
 پــــہ یــــادولــــو کنبــــی اســــانــــی

د ” ی ” امریہ بیان

امــــریــــہ یــــا کنبــــی طــــلب وی
 مــــنع خــــہ چــــی ســــتاپــــہ لب وی
 چــــی پــــہ یــــی بــــاندی ہــــمزہ وی
 خــــام خــــادا امــــریــــہ وی
 بــــہ اســــان ئــــی عــــلامت دے
 بــــہ اســــان ئــــی شــــناخت دے
 مثالونہ

مــــہ خــــوری گــــند بــــلا بازار کنبــــی
 مــــہ اودریــــری چــــرتــــہ لار کنبــــی
 کــــار کــــوی اســــان او گــــران
 یــــادوی اســــان او گــــران
 ولیکــــی ســــبق خــــوش خــــطــــہ

نـقـل کـی سـبـق خـوشـخـط هـ
 پـاـخـی پـاـخـی مـوـنـغ دَ پـارہ
 هـیـرہ نـہ کـرـی نـیـغـہ لارہ
 دغـہ حـکـم دغـہ کـار
 دَ بـل مـنـع پـہ گـفـتـار
 اـمـر رـہ لـفـظ و نـہ تـول دی
 خـا مـخـا دغـہ یـا دـول دی
 پـہ کـنـبـی یـی تـل اـمـر رـہ وی
 یـی دَ پـا سـہ بـہ ہـمـزہ وی
 دا اسـان یـی عـلا مـت دے
 بـہ اسـان یـی شـنـا خـت دے
 مـثـال و نـہ ددِ پـر دی
 دَ عـا قـل نـہ کـلـہ ہـپـر دی

دَ ” ے “، مجھولہ بیان

دا پـر تـہ او مـلا سـتـہ تـول ہـ
 نـہ راتـلـی شـی نـا سـتـہ تـول ہـ
 پـہ پـر تـہ یـی دغـہ یـا دہ

مَلا ددې ســـــــمـــــــه بـــــــر رـــــــاده
 مـــــــلا ســـــــتـــــــه مـــــــلا ســـــــتـــــــه پـــــــه مـــــــيدان وى
 دا چـــــــې چـــــــر تـــــــه كـــــــنـــــــې بـــــــيان وى
 مـــــــجـــــــه وولـــــــه بـــــــانـــــــدې يـــــــاد يـــــــرې
 يـــــــې خـــــــفـــــــه بـــــــانـــــــدې يـــــــاد يـــــــرې
 هـــــــر ســـــــاعـــــــت پـــــــر تـــــــه پـــــــر تـــــــه وى
 چـــــــې ئـــــــې دلتـــــــه تـــــــذكـــــــره وى
 مثالونه

دا پـــــــه كـــــــور كـــــــنـــــــې چـــــــې تـــــــالـــــــے دے
 قـــــــيـــــــمـــــــتـــــــى چـــــــې دا كـــــــالـــــــے دے
 مـــــــجـــــــه وولـــــــه دلتـــــــه كـــــــنـــــــې يـــــــاده
 چـــــــې اـــــــخـــــــر كـــــــنـــــــې دا ادا ده
 بـــــــل ســـــــپـــــــر لـــــــے دے كـــــــه از غـــــــے دے
 دا كـــــــه بـــــــل تـــــــكـــــــې ســـــــر پـــــــے دے
 يـــــــاء مـــــــجـــــــه وولـــــــه ئـــــــې اـــــــخـــــــر كـــــــنـــــــې
 ســـــــتـــــــا مـــــــدام دې وى نـــــــظـــــــر كـــــــنـــــــې
 بـــــــل مـــــــنـــــــگـــــــے دے كـــــــه مـــــــيـــــــر پـــــــے دے
 حـــــــفـــــــاظـــــــت لـــــــره كـــــــه ســـــــپـــــــے دے

پا ا خ ر ت ته ئ ي م ج ه و ل ه
 دا خ ب ر ه ب ن ه م ع ق و ل ه
 د د ي ئ ي دا م ث ا ل و ن ه
 ډ ك ل ه د ي ن ه ك ت ا ب و ن ه

.....

د پښتو پنځه يې گانې

س ك و ل ت ه ل ا ر ي م ا ش و م ا ن ي
 دا پ ن ن خ ه و ا ر ه ي ي گ ا ن ي
 م ع ر و ف ي س ر ه ك ت ا ب و
 پ ه ك ت ا ب ب ن ك ل ي گ ل ا ب و
 م خ ص و ص ي س ر ه ت خ ت ي و ه
 د ا م ل ا د خ و ش خ ط ي و ه
 ت ا ن ي ش ي س ر ه ب س ت ه و ه
 و ر س ر ه ي و ا م ر س ه و ه
 ا م ر ئ ي س ر ه ق ل ل م و
 د خ ي ل ك ا ر و ر س ر ه غ م و
 م ج ه و ل ه س ت ر ي م خ ف ه و ه
 د ر ن ه ډ ي ر ه ئ ي ب س ت ه و ه

اُورده دوی ســـــره پـــــه څـــــنګ وه
دا بـــــدل لـــــر پـــــه رنګ وه
څـــــنګ پـــــه څـــــنګ و مـــــه دوی روانـــــې
پـــــه شـــــر پـــــه خـــــور پـــــه
چـــــې کـــــوشش کـــــوی دُنیا کـــــنې
مـــــدام گـــــرځـــــی پـــــه رنـــــه کـــــنې
عـــــلم حُـــــن او بـــــک کـــــلا ده
عـــــلم پـــــو هـــــه ده رنـــــه کـــــلا ده
.....

د کتاب ورومبې برخه سرته
وورسیده. الحمد لله

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
وَصَلَّى اللّٰهُ عَلَی النَّبِیِّ الْاَمِّی
دَ اَلْفِ اَوْ بِي خَانْدَانِ

گگوانندیان الف او بے اے دی
خپل خپلوان دے پی او تے اے دی
تہ پی ددوی دے خاندان دے
تہ پی تہولے دے دوی پے شے شان دے
دوہ کورونے شپے حرفونے
پنڈھے یو خائے یو شکلونے
یو پے تے تن صورت بدل دے
نیغ ولار پے ہر محل دے
دایے ادی پے پی الف
بیے انی پے پی الف
دغے دوہ دی خاندان دے
درنے ہیے نشیے انسانیے!

.....

د ” ب “ خاندان

کور کنبی تہ ول اوسی د ب ی
 ب ی ب ی وائی ورتی پ ی
 ت ی د ت ی د ہ مشرہ خور
 تہ ول کباروننہ ک پری د کور
 ت ی د تہ ول ون ہ ورہ دہ
 خو پی ہ خوئی درنہ م پ ر ہ دہ
 حی ادارہ کورن ی دہ
 بن ہ دین ادارہ کورن ی دہ
 گاون دی ی ان دی د الف
 ق دردان دی د الف
 بل طرف ت ہ پی ہ دنی کنبی
 ورسرہ اوسی جیم خوا کنبی
 بن ہ گاون دی ت ی د جھان دے
 ق درمننہ خاندان دے

.....

.....

د جیم او دال خاندان

جیم د جیم یو خاندان دے
چې د جیم په رنگ په یو شان دے
چې د خې اوسپنې خواتنه
په یو خال بدل دنیاتنه
دال د خاء دے په گاونډ کښې
مدام دا دے په گاونډ کښې
دال د ذال د خاندان دے
په خپل خائې بنه قدران دے
دا تبول دوه دی خانداننه
هیږدې نشی دا انساننه!
شپږ اوسپنې یو محل کښې
درې اوسپنې محل بل کښې
شپږ په شکل دی یو شان
درې د بل دی خاندان

.....

.....

دَ رِی خاندان

رِی دَ رِی دہ پے گے اوندے کنبے
رِی دَ رِی دہ پے گے اوندے کنبے
د دوی پے ودے خاندان
پے صورت شکل پوشان

.....

دَ سِین خاندان

سِین سہرہ اوسے پری شین
ورسہ پے خوا کنبے پے بنین
د دوی پے موحل دے کور
ورسہ نیشتہ خولک نور

.....

دَ صَاد خاندان

صَاد دَ ضَاد سہرہ آبہ دادے
خاندان لہ غم آزاد دے
بس دہ تنہ دا د کور دی
داسے واپے ورور او خور دی

.....

دَ عین خاندان

عین دَ غین دَ کور یو گس دے
دغہ سپین او توریو گس دے
دوارہ ورورنہ میننہ ناک دی
پہہ بدن پہہ کپرو پناک دی

.....

دَ فی خاندان

فی یواخسی اوسی کور کبھی
داسی ژوند وی سَم پہہ اور کبھی
چیئی نیئی نئی خاندان وی
بس یواخائی پہہ جہان وی

.....

دَ قاف خاندان

قاف دَ فی پہہ شان یواخائی
بنئی نہہ دے انسان یواخائی

ورتــــــــــــــــہ گــــــــــــــــران دَ دُنیا اژوند وی
تن یوٹھائی فکرمند وی

.....

دَ کاف خاندان

کــــــــــــــــاف دَ قاف پــــــــــــــــہ شان یواٹھی
بــــــــــــــــے نــــــــــــــــے دے انســــــــــــــــان یواٹھی
کــــــــــــــــلــــــــــــــــہ ژوند ورتــــــــــــــــہ اســــــــــــــــان وی
داژوندون ورتــــــــــــــــہ ڍیر گــــــــــــــــران وی

.....

دَ گاف خاندان

گــــــــــــــــاف دَ لام پــــــــــــــــہ شان یو تن دے
بیل ئی کور دے بیل وطن دے
نیشتــــــــــــــــہ خولک ورسرہ کور کبھی
زندگی ئی سَمــــــــــــــــہ اور کبھی

.....

.....

دَ لام او میم خاندان

میم دَ لام پپه ششان یواځی
دَ ام پپه ششان یواځی
دیر ککته وی خومقتدیان وی
مخکنبی کلله دیر کسان وی؟
نیشته خولک ئی خاندان کنبی
ورسره پپه دې جهان کنبی

.....

دَ نون خاندان

نون دَ نون سره یواځئی وی
بیل پپه یو کربشه تویپی وی
یواځئی دلتته خاندان دے
دوی بیل کور دَ جهان دے

.....

دَ واؤ خاندان

واؤ پپه شکل تپول جُداد دے
تواؤ صورت ئی دَ دُنیا دے

عـجـيـبـه شـكـل و صـورـت ئـي
بـرـه گـوره حـقـيـقـت ئـي

.....

د هي خاندان

هـي يـواځـائـي دوه ئـي سـترگـي
سـم غـم رازي دوه ئـي سـترگـي
پـه خـپـل کـور کـنـي دا يـواځـي
د بـل کـور کـنـي دا يـواځـي

.....

پنځه قسمه ئي گاني

دا پـنـځـه قـسـمـه ئـي گـانـي
دې پـنـتـو و کـنـي راروانـي
مـعـرـونـه پـه کـنـي اول ده
دېـرـه دېـرـه مـسـتـمـل ده
څـنـگ چـي يـادا مـعـرـونـه ده
نـوم د بـلـي مـخـصـوصـه ده
دا خـصـاص شـوي خـپـل مـقـام لـه

دَ پښتـــو حسيــــن کــــلام لــــه
دَ تــــانيــــث پــــه کــــنــــي يــــاء بــــله
نــــخــــانــــه ئــــي هــــريــــو خــــپــــله
اــــمــــريــــه يــــاء پــــه اــــمــــر کــــنــــي
راڅــــي هــــر خــــوا پــــه نــــظــــر کــــنــــي
مــــجــــهــــولــــه يــــا مــــلاــــســــتــــه مــــلاــــســــتــــه
نــــه وى نــــه وى دغــــه نــــاســــتــــه
دا پښتــــو دَ پښتــــو نــــو نــــو خــــوا ده
دَ هــــر چــــا لــــه جــــه جــــه جــــه جــــه ده

تحمّات بحمد اللّٰه ويتوفيقه

ربنا تقبل منا انك انت السميع العليم

وتب علينا انك انت التواب الرحيم

وماتوفيقى الا باللّٰه العلى العظيم

وصلى اللّٰه تعالى على خير خلقه محمد وآله

واصحابه اجمعين . آمين

يارب الغلمين .

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**